

Η εξέλιξη της Μεγάλης Ζωγραφικής στη Μακεδονία από τον θάνατο του Φιλίππου Β΄ και η επίδρασή της στην αγγειογραφία.

Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών η γη της Μακεδονίας μάς έδωσε μια σειρά από μνημειακούς τάφους διακοσμημένους με τοιχογραφίες, χάρη στις οποίες οι γνώσεις μας για τη Μεγάλη Ζωγραφική του β΄ μισού του 4^{ου} αι. π.Χ. εμπλουτίστηκαν σε σημαντικό βαθμό. Η αποκάλυψη αυτών των αριστουργηματικών έργων ήρθε να επιβεβαιώσει τις μαρτυρίες των φιλολογικών πηγών για την καλλιέργεια των τεχνών και των γραμμάτων στη μακεδονική αυλή, που ξεκίνησε από την εποχή του Αλεξάνδρου Α΄ και εντατικοποιήθηκε στα χρόνια του Φιλίππου Β΄. Από την αρχαία γραμματεία πληροφορούμαστε ότι ανάμεσα στο πλήθος των διάφορων καλλιτεχνών που προσκλήθηκαν από τους Μακεδόνες βασιλείς ή φιλοτέχνησαν για λογαριασμό τους υπήρξαν και αρκετοί φημισμένοι ζωγράφοι, όπως ο Ζεύξις, ο Αετίων, ο Απελλής, ο Φιλόξενος.

Η προσέγγιση της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής μέσω της αγγειογραφίας αποτελεί μια παλαιά πρακτική. Αν και για τη Μεγάλη Ζωγραφική ο 4^{ος} αιώνας – κυρίως από την εποχή του Φιλίππου Β΄ και του γιου του Αλεξάνδρου – θεωρείται «*gran siècle*», για την αγγειογραφία αποτελεί περίοδο φθίνουσας πορείας. Τόσο οι αγγειογράφοι, όσο και οι ζωγράφοι μεγάλων επιφανειών, ασχολήθηκαν με την απόδοση κυρίως της ανθρώπινης μορφής, έπειτα της ζωϊκής και, τέλος, του περιβάλλοντα χώρου. Εν τούτοις, η χρήση διαφορετικής τεχνικής πάνω στη μικρή, καμπύλη ζωγραφική επιφάνεια, η περιορισμένη χρωματική κλίμακα και, τέλος, ο χρηστικός ρόλος των αγγείων έθεταν περιορισμούς που οι αγγειογράφοι δυσκολεύονταν να ξεπεράσουν. Ωστόσο, δεν είναι λίγες οι φορές που οι αγγειογράφοι επιχείρησαν να αποδώσουν στη δισδιάστατη επιφάνεια των αγγείων τους όγκο στις μορφές και προοπτικό βάθος στις συνθέσεις τους, ενίοτε υπό την επίδραση ξακουστών ζωγραφικών έργων. Αυτές τις περιπτώσεις καλείται να εξετάσει η παρούσα ανακοίνωση σε συνδυασμό με τη μελέτη των γραπτών πηγών και των άλλων εκφάνσεων της τέχνης της εποχής.

Δρ. Κωνσταντίνα Τσονάκα